

2. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΞΟΔΩΝ ΥΠΕΘΑ (1990-2005)

2.1. Διαδικασία Καταρτίσεως του Προϋπολογισμού Εξόδων του ΥΠΕΘΑ.

Ο προϋπολογισμός εξόδων του ΥΠΕΘΑ αποτελεί μέρος του Κρατικού Προϋπολογισμού. Περιλαμβάνει τα απαιτούμενα ποσά πιστώσεων για την ικανοποίηση των αναγκών του ΓΕΕΘΑ και των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων (Ε.Δ.). Καταρτίζεται από το ΓΕΕΘΑ, σύμφωνα με τις εισηγήσεις των Κλάδων των Ε.Δ.(ΓΕΑ – ΓΕΣ – ΓΕΝ), εγκρίνεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας (ΥΕΘΑ) ύστερα από γνωμοδότηση του Συμβουλίου Αρχηγών Γενικών Επιτελείων (ΣΑΓΕ) και αποστέλλεται στο Υπουργείο Οικονομικών / Γ.Λ.Κ. για τελική έγκριση και ένταξη του στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Το οριστικό ύψος του προϋπολογισμού του ΥΠΕΘΑ καθορίζεται από το Υπουργείο Οικονομικών και η τελική έγκριση δίνεται από τη Βουλή. Η επιμέρους κατανομή των πιστώσεων στους Κλάδους των Ε.Δ. γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, μετά από σχετική (απλή) γνωμοδότηση του ΣΑΓΕ. Η ανώτατη εποπτεία, για τη χρησιμοποίηση των πιστώσεων του Προϋπολογισμού ΥΠΕΘΑ, ασκείται από τον ΥΕΘΑ.

Σημαντική είναι η επισήμανση ότι ο προϋπολογισμός του ΥΠΕΘΑ δεν ταυτίζεται με τις συνολικές αμυντικές δαπάνες. Στον προϋπολογισμό δεν ενσωματώνονται δαπάνες που εντάσσονται στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του Κράτους και αφορούν πιστώσεις υπέρ του ΥΠΕΘΑ. Έτσι οι πιστώσεις που εγγράφονται στο ΠΔΕ και αφορούν το ΥΠΕΘΑ αποτελούν άλλη μια πηγή ενίσχυσης του προϋπολογισμού του υπουργείου, καλύπτοντας ανάγκες σε έργα που εξυπηρετούν την Εθνική Άμυνα και άλλους κοινωφελείς σκοπούς όπως, κατασκευή ή επισκευή αεροδρομίων, προβλητών, οδών κ.ά. καθώς και συμπληρωματικά προγράμματα εξοπλισμών. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για το 2003 και το 2004 εγράφησαν στο ΠΔΕ, υπέρ του ΥΠΕΘΑ, 169 και 246 εκατ. € αντίστοιχα, ενώ για το 2005 έχουν προβλεφθεί 75 εκατ. €¹.

Τέλος, πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι κατά πάγια τακτική των ελληνικών κυβερνήσεων, οι προβλέψεις των πιστώσεων του προϋπολογισμού του ΥΠΕΘΑ είναι μικρότερες από τις πραγματοποιηθείσες.

2.2. Προϋπολογισμός ΥΠΕΘΑ : Οικονομικά Στοιχεία

Ο προϋπολογισμός (Π/υ) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας είναι από τους υψηλότερους, σε σχέση με αυτούς των λοιπών Υπουργείων και μάλιστα ακολουθεί, διαχρονικά, αυξητική πορεία. Είναι αξιοσημείωτο ότι στα τέλη της δεκαετίας του '90 ήταν σχεδόν τριπλάσιος, σε απόλυτες τιμές, από αυτόν του 1990 (όρα **Πίνακας 2.1**, στήλη 5). Έτσι η Ελλάδα διαθέτει ετησίως πολύτιμους ανθρώπινους και υλικούς πόρους στην εθνική άμυνα, δαπανώντας ένα σημαντικό ποσοστό του ετήσιου γενικού κρατικού προϋπολογισμού της.

¹ (πηγή: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Προσχέδιο Προϋπολογισμού 2005, πίνακας 2.5 & 2.6, “Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα”, σελίδα 24).

Πίνακας 2. 1

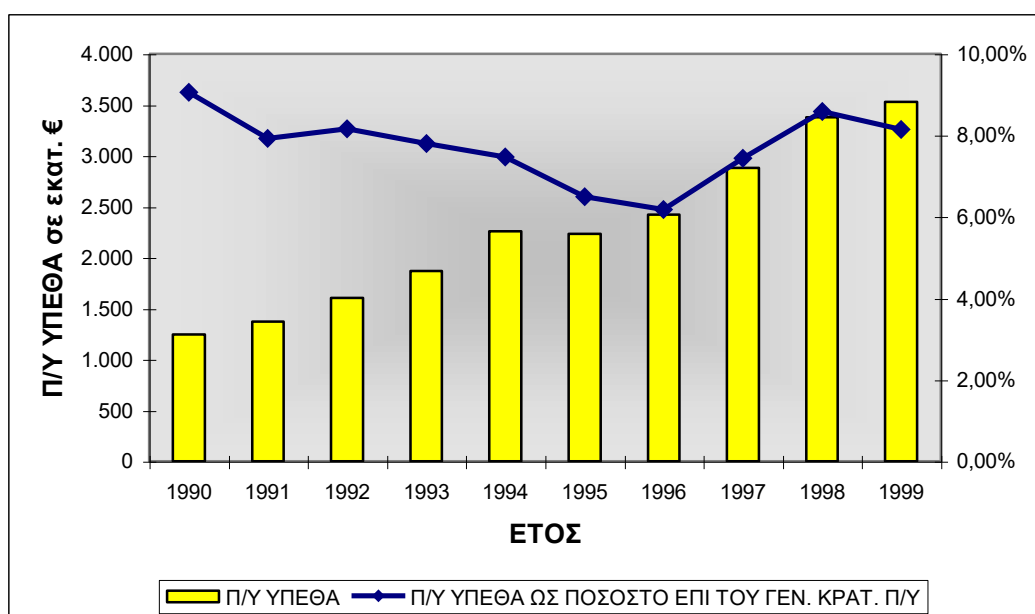
Εξέλιξη του Π/υ του ΥΠΕΘΑ και των Συνολικών Αμυντικών Δαπανών σε σχέση με τον Γενικό Κρατικό Π/υ και το ΑΕΠ κατά τα έτη 1990-99								
ΕΤΟΣ (1)	ΑΕΠ (2)	ΓΕΝ.ΚΡΑΤ. Π/υ (3)	ΣΥΝ. ΑΜΥΝΤ ΔΑΠΑΝΕΣ (4)	Π/υ ΥΠΕΘΑ (5)	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ:		Π/υ ΥΠΕΘΑ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ:	
					ΓΕΝ. ΚΡΑΤ Π/υ (6)	ΑΕΠ (7)	ΓΕΝ. ΚΡΑΤ Π/υ (8)	ΑΕΠ (9)
1990	38.571	13.734	1.797	1.244	13,08%	4,66%	9,05%	3,22%
1991	47.632	17.315	2.036	1.371	11,76%	4,27%	7,92%	2,88%
1992	55.073	19.645	2.505	1.603	12,75%	4,55%	8,16%	2,91%
1993	62.027	23.923	2.738	1.866	11,45%	4,41%	7,80%	3,01%
1994	70.385	30.242	3.090	2.259	10,22%	4,39%	7,47%	3,21%
1995	78.895	34.358	3.438	2.232	10,01%	4,36%	6,50%	2,83%
1996	87.154	39.158	3.942	2.419	10,07%	4,52%	6,18%	2,78%
1997	96.118	38.699	4.433	2.881	11,46%	4,61%	7,44%	3,00%
1998	104.367	39.314	5.061	3.375	12,87%	4,85%	8,58%	3,23%
1999	111.275	43.377	5.439	3.531	12,54%	4,89%	8,14%	3,17%

Ποσά σε τρέχουσες τιμές, σε εκατομμύρια €

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από το site: www.mod.mil.gr/.../Financial

Οι Κυβερνητικές πολιτικές της δεκαετίας του '90 συνέτειναν στην οριακή αποκλιμάκωση του ποσοστού συμμετοχής του Π/υ του ΥΠΕΘΑ στο Γενικό Κρατικό Π/υ, ο οποίος όμως αυξάνονταν με γοργούς ρυθμούς (Πίνακας 2.1, στήλη 3). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, χρόνο με το χρόνο, να πολλαπλασιάζονται οι νομισματικές μονάδες που δαπανούσε η χώρα μας για την εθνική άμυνα (Πίνακας 2.1, στήλη 4). Η λανθάνουσα αυτή πολιτική, υποστήριζε ότι όσο πιο εύρωστη και δυναμικά αναπτυσσόμενη είναι η οικονομία μιας χώρας, τόσο μεγαλύτερη θα πρέπει να είναι η ενίσχυση της αποτρεπτικής δύναμης του κράτους, σε απόλυτες τιμές (όρα Γράφημα 2.1).

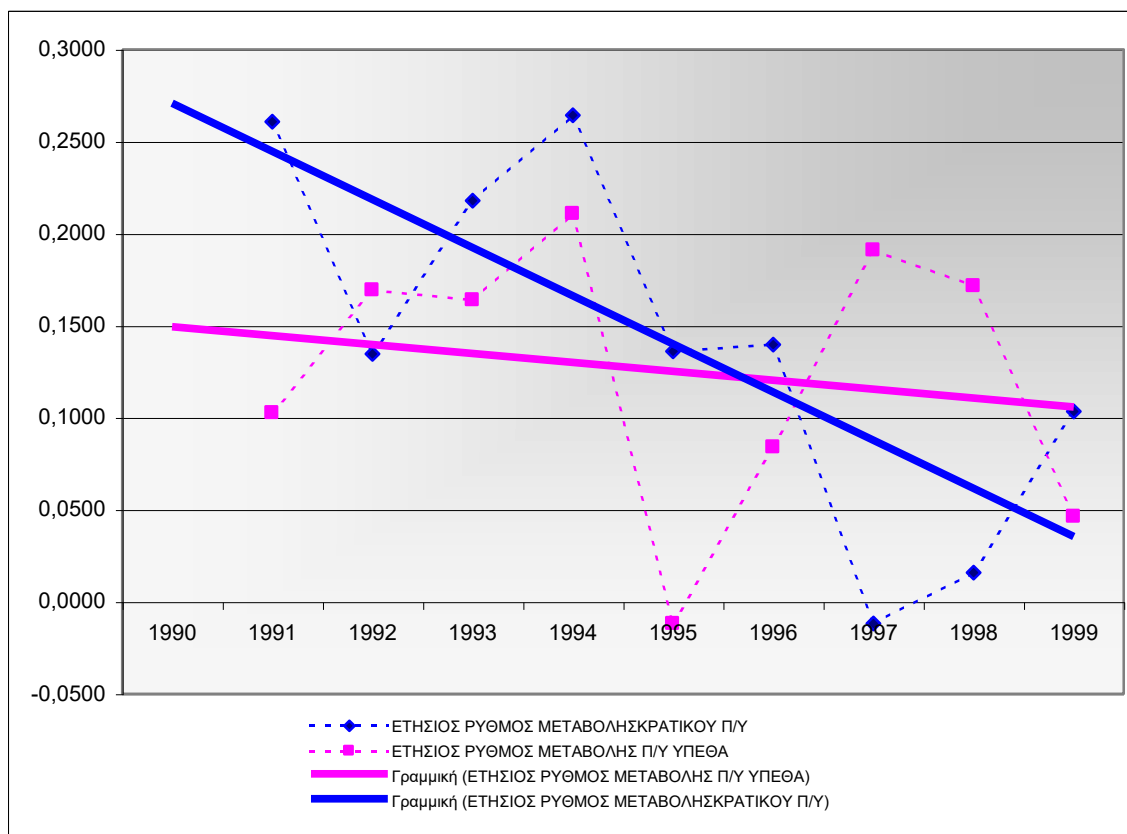
Γράφημα 2. 1

Πηγή: Απεικόνιση στοιχείων του Πίνακα 2.1, στήλες (5) & (8)

Ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης του Π/υ του ΥΠΕΘΑ την εξεταζόμενη περίοδο (1990 – 1999) συγκρινόμενος με τον ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης του Γενικού Κρατικού Π/υ απεικονίζεται στο **Γράφημα 2.2**.

Γράφημα 2. 2

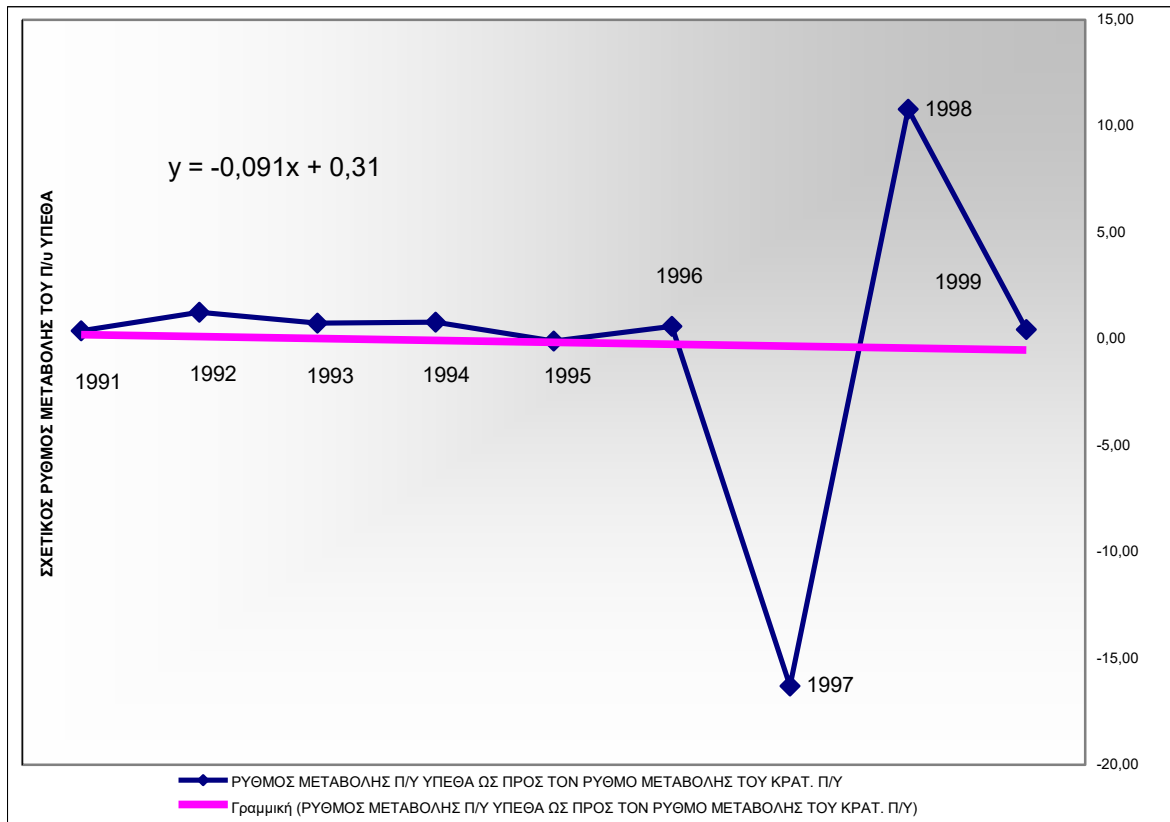
Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του Πίνακα 2.1

Διαπιστώνεται ότι ο Π/υ του ΥΠΕΘΑ αυξάνεται, με μειούμενο ετήσιο λόγο. Ο μειούμενος αυτός λόγος είναι εξομαλυσμένος (μικρότερη κλίση) σε σχέση με τον μειούμενο ετήσιο λόγο αύξησης του Κρατικού Π/υ. Αυτό σημαίνει ότι οι Κυβερνήσεις της δεκαετίας του '90 δυσκολεύονταν να περιορίσουν τον ρυθμό μεγέθυνσης του Π/υ του συγκεκριμένου Υπουργείου. Οι αυξημένες δαπάνες θεωρούνταν ανελαστικές και απαραίτητες.

Η διαπίστωση αυτή είναι ευκρινέστερη στο **Γράφημα 2.3** όπου απεικονίζεται ο σχετικός ρυθμός μεγέθυνσης του ετήσιου Π/υ του ΥΠΕΘΑ (δηλ. ρυθμός μεγέθυνσης Π/υ ΥΠΕΘΑ δια τον ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης του Κρατικού Π/υ). Η γραμμή τάσης συγκλίνει προς το μηδέν αλλά έχει θετικό πρόσημο.

Γράφημα 2.3

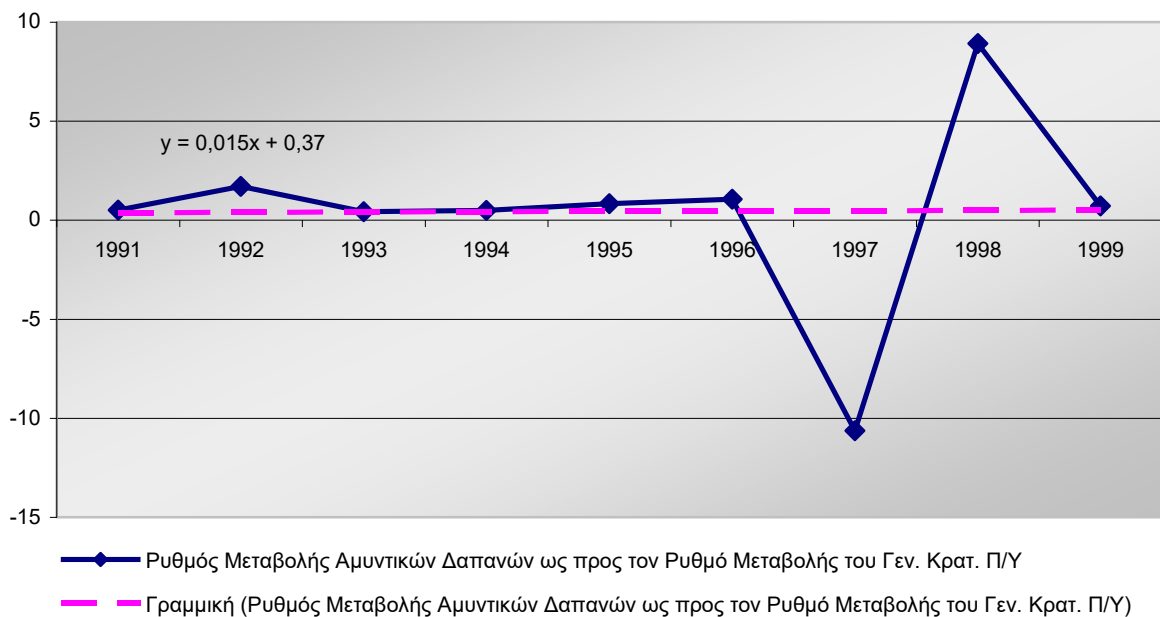
Ρυθμός μεταβολής Προϋπολογισμού ΥΠΕΘΑ ως προς τον ρυθμό μεταβολής του Κρατικού Προϋπολογισμού

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του Πίνακα 2.1 στήλές (5) ÷ (3).

Γράφημα 2. 4

Συνολικές Αμυντικές Δαπάνες ως προς τον Γενικό Κρατικό Προϋπολογισμό

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του Πίνακα 2.1 στήλές (4) ÷ (3).

Την τελευταία πενταετία (2000 έως 2005), διαπιστώθηκε μια στροφή των κυβερνήσεων προς την αντίθετη κατεύθυνση (για την ακρίβεια η κυβέρνηση Σημίτη, η οποία εισηγήθηκε τον εκτελεσθέντα από την κυβέρνηση Καραμανλή (2004), προϋπολογισμό). Έτσι, αντί να προσπαθήσουν να εκλογικεύσουν την ποσοστιαία συμμετοχή του ΥΠΕΘΑ στις δαπάνες του κρατικού Π/υ, προσπάθησαν να σταθεροποιήσουν το μέγεθος των δαπανών. Διατηρώντάς το σταθερό και με δεδομένη την αύξηση των συνολικών πιστώσεων του κρατικού Π/υ (λόγω του υψηλού ρυθμού ανάπτυξης του ΑΕΠ), βαίνει μειούμενη η ποσοστιαία συμμετοχή του ΥΠΕΘΑ στις κυβερνητικές δαπάνες (όρα, τελευταία στήλη του Πίνακα 2.2).

Πίνακας 2.2

Οι πιστώσεις του Π/υ του ΥΠΕΘΑ τα τελευταία πέντε (5) χρόνια και η ποσοστιαία συμβολή του στις κυβερνητικές δαπάνες				
Έτος (1)	Πρόβλεψη Πιστώσεως στον Π/υ (2)	Πραγματοποιηθείσες Πιστώσεις του Π/υ (3)	Σύνολο Πιστώσεων Κρατικού Π/υ (4)	Συμμετοχή στον Κρατικό Π/υ [(3)÷(4)]x100
2001	3.872 ^(α)		48.205 ^(α)	8,03 %
2002	3.754 ^(β)	4.037 ^(β)	58.807 ^(β)	6,86 %
2003	3.950 ^(γ)	4.289 ^(γ)	63.467 ^(γ)	6,76 %
2004	4.182 ^(δ)	4.331 ^(δ)	70.530 ^(δ)	6,14 %
2005	5.226 ^(ε)	5.226 ^{(ε)*}	73.560 ^(ε)	7,10 % *

Ποσά σε εκατομμύρια €

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από τα Δελτία Κρατικού Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών / Γ.Λ.Κ. / Γενική Διεύθυνση Θησαυροφυλακίου & Προϋπολογισμού:

α. Κρατικός Προϋπολογισμός 2001, Αριθμός Δελτίου 11, Νοέμβριος 2001

β. Κρατικός Προϋπολογισμός 2002, Αριθμός Δελτίου 12, Δεκέμβριος 2002

γ. Κρατικός Προϋπολογισμός 2003, Αριθμός Δελτίου 12, Δεκέμβριος 2003

δ. Κρατικός Προϋπολογισμός 2004, Αριθμός Δελτίου 12, Δεκέμβριος 2004

ε. Πορεία Εκτέλεσης Κρατ. Προϋπολ. 2005, Αρ. Δελτίου 4, Απρίλιος 2005

* Προβλέψεις

Ο πρώτος ψηφισμένος, από την κυβέρνηση Καραμανλή, προϋπολογισμός υποδεικνύει μια εκ νέου στροφή προς την κατεύθυνση της αύξησης των δαπανών για την εθνική άμυνα. Οι λόγοι που μπορούμε να προτάξουμε για να αιτιολογήσουμε τη στροφή αυτή είναι πολλοί και διάφοροι, αλλά ακριβώς επειδή δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας εργασίας θα αρκεστούμε στη γενική διαπίστωση ότι οι ιδεοληψίες των συντηρητικών, εν γένει, κυβερνήσεων επιτάσσουν την δογματική προσήλωση στην εθνική ασφάλεια μέσω της Εθνικής Άμυνας και όχι μέσω της διπλωματικής οδού και των διεθνών σχέσεων.

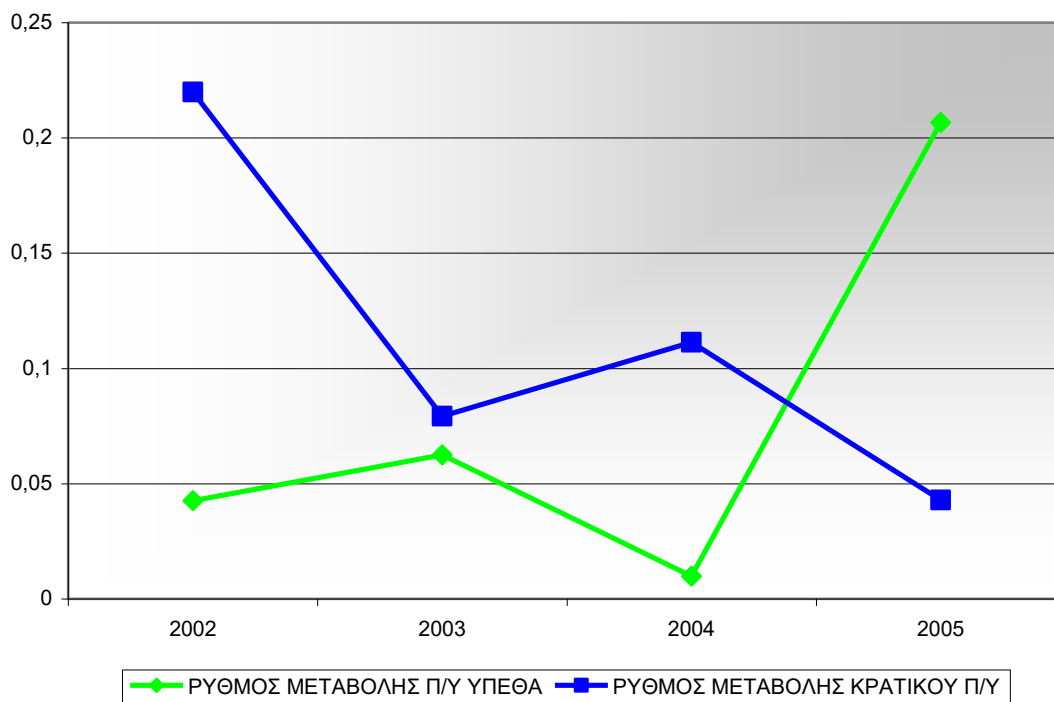
Παρά τον (σχετικό) εξορθολογισμό της πολιτικής κατάρτισης του ετήσιου Π/υ, τα στοιχεία του Πίνακα 2.2 επιβεβαιώνουν την εμμόνη των Ελληνικών Κυβερνήσεων στην υψηλή συμμετοχή του Π/υ του ΥΠΕΘΑ στον ετήσιο κρατικό Π/υ πιστώσεων. Εξακολουθεί άλλωστε το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας μαζί με το Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων και το Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης να βρίσκονται στις πρώτες θέσεις του καταμερισμού των δαπανών, του κρατικού Π/υ, κατά υπουργείο.

Οι θεσμικές μεταρρυθμίσεις στη Τουρκία, με την σταδιακή αποδυνάμωση του στρατιωτικού κατεστημένου, η επικείμενη έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων της γείτονας χώρας με την Ε.Ε. και η απεμπόληση του Κυπριακού από τις ελληνοτουρκικές διαφορές, δεν συνέβαλαν στη μείωση των, ενταγμένων στον κρατικό Π/υ, πιστώσεων του ΥΠΕΘΑ. Βέβαια, όπως προαναφέραμε, η σχετική αποκλιμάκωση των ετών 2001 έως 2004, δεν οφείλεται στη μείωση των πιστώσεων του Π/υ του ΥΠΕΘΑ σε απόλυτες τιμές, αλλά στον μικρότερο ρυθμό αύξησης του

Π/υ του Υπουργείου αυτού, σε σχέση με τον ρυθμό αύξησης του Γεν. Κρατικού Π/υ. Η εγκατάλειψη της πολιτικής αποκλιμάκωσης αποτυπώθηκε στον προϋπολογισμό του 2005 όπου οι αυξημένες πιστώσεις του προϋπολογισμού του ΥΠΕΘΑ, για το 2005, απέσπασαν σχεδόν το 1/3 της αύξησης του κρατικού προϋπολογισμού του ίδιου έτους.

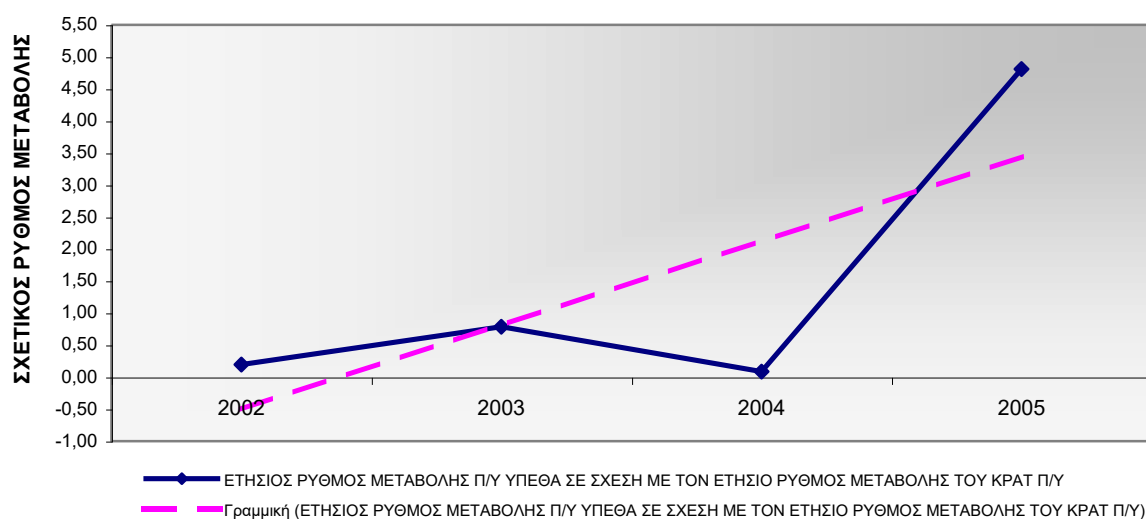
Στο **Γράφημα 2.5**, βλέπουμε ότι ο λόγος αύξησης του Π/υ του ΥΠΕΘΑ, από το 2000 έως και το 2004, είναι σαφώς μικρότερος του ετήσιου λόγου αύξησης (με μειούμενο ρυθμό) του Κρατικού Π/υ. Η διαπίστωση αυτή έχει σχετική μόνο αξία γιατί όπως γνωρίζουμε, το ότι μειώνεται ο ρυθμός αύξησης του σχεδιαζόμενου Π/υ του ΥΠΕΘΑ, αφενός δεν συνεπάγεται απαραίτητα την μείωση των αμυντικών δαπανών (υπάρχει άλλωστε και ο Π/υ του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων) αφετέρου ο Π/υ του ΥΠΕΘΑ είναι αρκετά “ευέλικτος” κατά την υλοποίησή του (συχνά το ΚΥΣΕΑ εγκρίνει πρόσθετες δαπάνες, πέραν των προβλεπομένων στον κρατικό Π/υ, για λόγους εθνικής ασφαλείας). Ειδικά για τις πιστώσεις του Π/υ υπέρ του ΥΠΕΘΑ, για το 2005, είναι ξεκάθαρο ότι η πολιτική βούληση της νυν κυβέρνησης τάσσεται κατά της αποκλιμάκωσης των αμυντικών δαπανών.

Γράφημα 2.5

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από Πίνακα 2.2

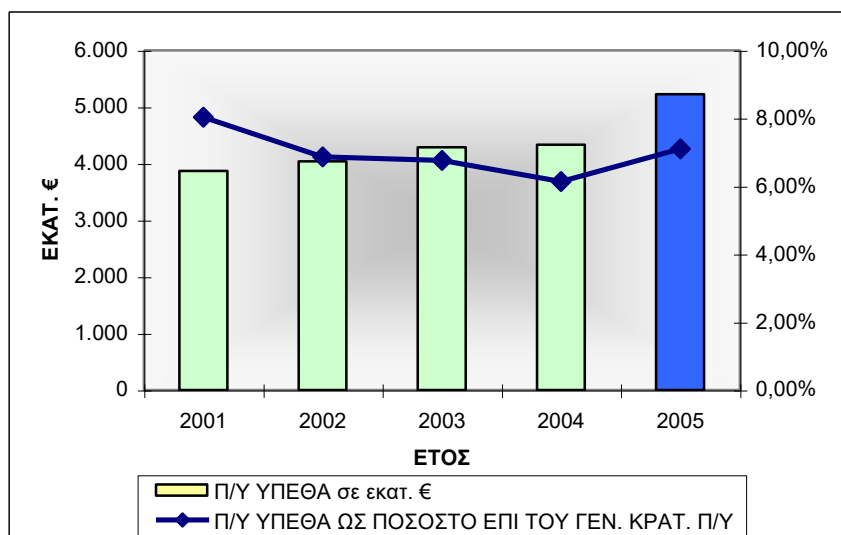
Γράφημα 2.6

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του Πίνακα 2.2

Στο **Γράφημα 2.6**, απεικονίζεται η εκπεφρασμένη βούληση της πολιτικής ηγεσίας της κυβέρνησης Σημίτη (έως και το 2004) για τη μείωση των ποσοστιαίων πιστώσεων του Π/υ του ΥΠΕΘΑ. Αυτή λοιπόν η μείωση, έστω και εικονική (ποσοστιαία μείωση), εξέφραζε το “μέρισμα ειρήνης” το οποίο, σύμφωνα με τις προεκλογικές δεσμεύσεις του διαδόχου του, Γ. Παπανδρέου, θα συνεχίζονταν και μετά το 2004 και θα επενδύονταν στην εξυπηρέτηση παραγωγικών και κοινωνικών σκοπών, όπως αυτοί αποτυπώνονταν στο προεκλογικό πρόγραμμα της απελθούσας κυβέρνησης. .

Γράφημα 2.7

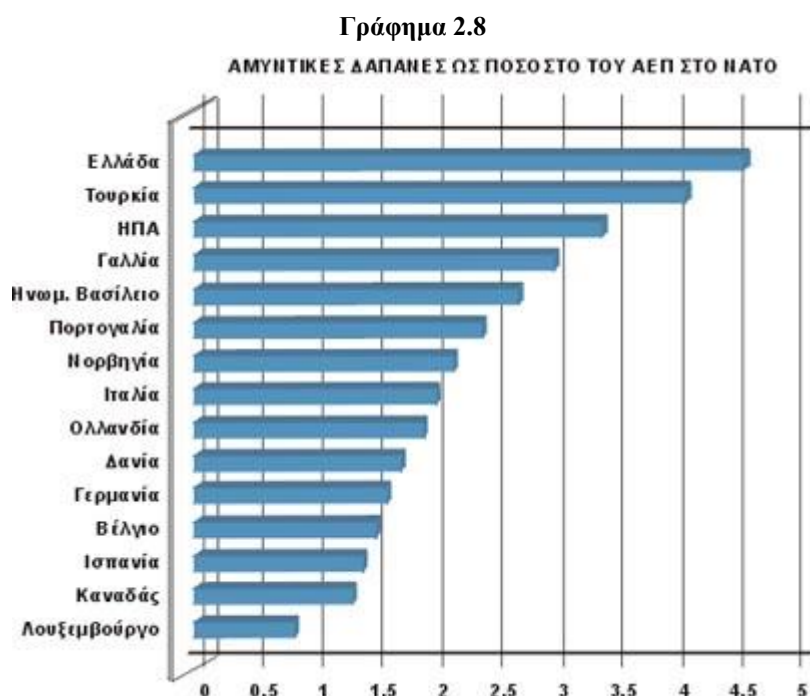
Πηγή: όπως Πίνακας 2.2, στήλη 5 παρόντος και Προσχέδιο Προϋπολογισμού 2005, Πίνακας 2.3, σελ. 20

Η λαϊκή ετυμηγορία στις 7 Μαρτίου 2004, έδωσε εντολή διακυβέρνησης στον Κ. Καραμανλή, ο οποίος, προεκλογικά, άφησε να εννοηθεί ότι δεν διαφοροποιείται το κυβερνητικό του πρόγραμμα στο θέμα αυτό, από το πρόγραμμα της απελθούσας κυβέρνησης. Βέβαια, οι πιστώσεις του Π/υ του ΥΠΕΘΑ για το 2005 είναι αδιάψευστος μάρτυρας της εκ διαμέτρου αντίθετης πρακτικής. Συμπερασματικά,

διαπιστώνουμε ότι το “μέρισμα ειρήνης”, ως εκπεφρασμένη πρακτική της κυβέρνησης Σημίτη και ως προεκλογική δέσμευση του Γ. Παπανδρέου αλλά ακόμα και αν αποτυπώνονταν στον Π/υ της κυβέρνησης Καραμανλή, στην ουσία δεν εκφράζει περιορισμό των αμυντικών δαπανών, αλλά τη βούληση για την σταθεροποίησή τους. Συνεπώς ο όρος είναι αδόκιμος μιας και δεν περικόπτονται δαπάνες αλλά μειώνεται αισθητά ο λόγος μεγέθυνσης αυτών. Το αν είναι ή όχι ικανοποιητική αυτή η πολιτική, θα πρέπει να διερευνηθεί σε συνάρτηση με τις αμυντικές δαπάνες άλλων, αναπτυγμένων ή/και αναπτυσσόμενων οικονομικά, χωρών.

2.3. Συγκριτικά Στοιχεία.

Το ύψος των ελληνικών αμυντικών δαπανών είναι σε σχετικούς όρους το υψηλότερο μεταξύ των χωρών μελών του ΝΑΤΟ (Γράφημα 2.7 και Πίνακας 2.3) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ε.Ε.. (Γράφημα 2.8)

Πηγή: WWW.mod.mil.gr (στοιχεία 1997)

Πίνακας 2.3

ΧΩΡΑ	ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΕΠ	ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (ΣΕ USD)	ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΑΕΠ (ΣΕ USD)

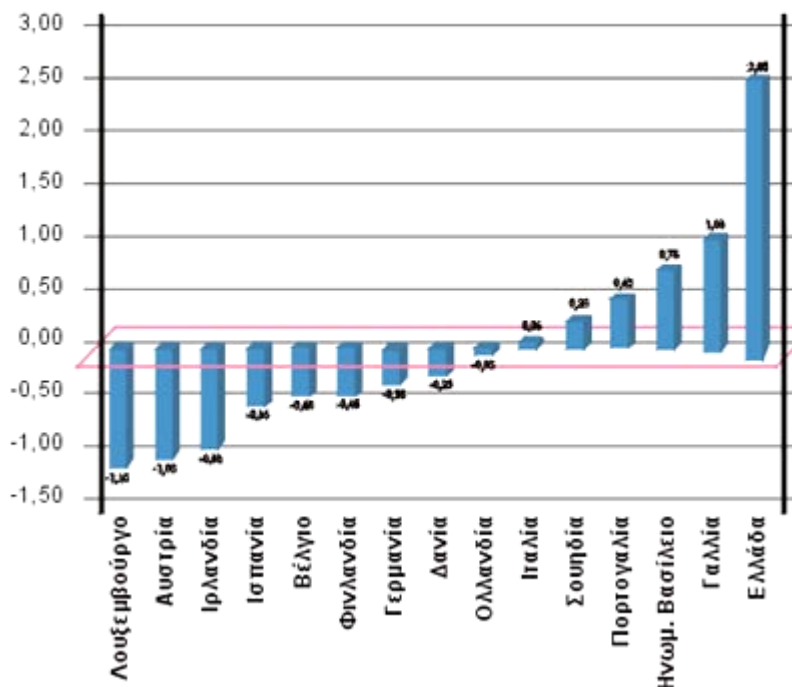
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	0,85%	297	35.106
ΙΣΠΑΝΙΑ	1,36%	196	14.690
ΒΕΛΓΙΟ	1,5%	333	21.992
ΚΑΝΑΔΑΣ	1,11%	252	21.742
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1,55%	353	22.838
ΔΑΝΙΑ	1,53%	483	31.050
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	1,80%	405	22.767
ΙΤΑΛΙΑ	1,76%	356	20.787
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	2,17%	741	34.965
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	2,52%	491	19.420
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	2,19%	190	8.418
ΓΑΛΛΙΑ		649	22.891
ΗΠΑ	3,14%	809	25.491
ΤΟΥΡΚΙΑ	3,29%	107	3.273
ΕΛΛΑΔΑ	4,83%	447	9.100

Πηγή: WWW.mod.mil.gr (στοιχεία 1998)

Οι κατά κεφαλήν αμυντικές δαπάνες της Πορτογαλίας -μιας χώρας με πληθυσμό και οικονομικά αποτελέσματα (κατά κεφαλήν ΑΕΠ) ταυτόσημα με της Ελλάδας- είναι λιγότερες από τις μισές των αντίστοιχων δαπανών της χώρας μας. Επίσης, το Ην. Βασίλειο με υπερδιπλάσιο κατά κεφαλήν ΑΕΠ και διεθνή στρατιωτική παρουσία δαπανά τα ίδια κατά κεφαλήν χρήματα για αμυντικούς εξοπλισμούς που δαπανά και η Ελλάδα, ενώ η Ισπανία με συγκρίσιμο κατά κεφαλήν ΑΕΠ και παρόμοιους οικονομικούς προσανατολισμούς (Τουρισμός – Παροχή Υπηρεσιών), δαπανά μόλις το 44 % των (κατά κεφαλήν) χρημάτων που δαπανούμε εμείς.

Γράφημα 2.9

ΑΠΟΚΛΙΣΗ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ
ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΤΟΥ ΑΕΠ ΑΓΩ ΤΩΝ ΜΕΣΟ ΟΡΟ ΤΗΣ Ε.Ε. ΤΟ 1997

Πηγή: WWW.mod.mil.gr

2.4. Συμπεράσματα – Σχόλια

Η συνοπτική ανάλυση, που προηγήθηκε, σχετικά με την πολιτική που ακολουθεί η χώρα μας στο θέμα των αμυντικών δαπανών μας οδηγεί σε κάποια χρήσιμα συμπεράσματα:

1. Η Ελλάδα τη δεκαετία του '90 αύξανε με αλματώδεις ρυθμούς τις δαπάνες της για την εθνική άμυνα.

2. Τα τελευταία χρόνια (2000-2005), η αποτελεσματική εξωτερική πολιτική, το αναβαθμισμένο κύρος της χώρας μας στη διπλωματική αρένα και η μεταστροφή των εθνικών προτεραιοτήτων προς την επίτευξη κοινωνικών κυρίως στόχων, συνέδραμαν στη δυνατότητα σταθεροποίησης των αμυντικών δαπανών.

3. Παρ' όλα αυτά, οι δαπάνες της χώρας μας, με σχετικούς όρους, είναι υπέρογκες με αποτέλεσμα το ισοζύγιο κόστους - ωφελιμότητας να γέρνει δυσανάλογα προς την πλευρά του κόστους. Αυτή η πολιτική, αλόγιστης χρηματοδότησης της εθνικής άμυνας, εγείρει εμπόδια στην οικονομική ανταγωνιστικότητα της χώρας μας σε σχέση με άλλες αναπτυσσόμενες οικονομίες του ΝΑΤΟ και της ΕΕ.

4. Οι πολιτικές εξελίξεις στη Τουρκία (θεσμικές μεταρρυθμίσεις – προοπτική ένταξης στην ΕΕ) και η εξαγγελθείσα πολιτική της νυν κυβέρνησης όσο αφορά την οριοθέτηση των διαφορών με τη γείτονα χώρα (με τις όποιες αρνητικές μετεξελίξεις), εντείνουν την ούτως ή άλλως επιτακτική ανάγκη μείωσης των αμυντικών δαπανών σε πραγματικούς όρους (νομισματικές μονάδες).

5. Η μείωση των αμυντικών δαπανών δεν θα εξασθενίσει την αποτρεπτική δύναμη του κράτους, στο βαθμό που θα υποκατασταθεί από ένα ενισχυμένο και ευέλικτο διπλωματικό σώμα αλλά και στο μέτρο που θα εξασθενούν οι διαπιστωμένες παθογένειες της δημόσιας διοίκησης². Άλλωστε, αφενός μεν, είναι κοινή διαπίστωση³ ότι μεταξύ των σύγχρονων φιλελεύθερων κοινωνιών, οι εθνικοί στόχοι “επιβάλλονται” μέσω της διπλωματικής οδού και όχι μέσω πολεμικών συγκρούσεων. Αφετέρου δε, η συγκεντρωτική δομή, η ανεπάρκεια των διαδικασιών σχεδιασμού, η έλλειψη συντονισμού, οι ασαφείς διοικητικές κατευθύνσεις και η ποιοτική ανεπάρκεια του προσωπικού, είναι πολιτικές επιλογές της μεταπολίτευσης και επιτέλους πρέπει να εκλείψουν τόσο από την δημόσια πολιτική όσο και από τον μηχανισμό υλοποίησής της δηλ. τη δημόσια διοίκηση.

---

² Σχετικά με τις παθογένειες της δημόσιας διοίκησης, άρθρο της Καλλιόπης Σπανού με τίτλο: «Δημόσια Διοίκηση και Δημόσια Πολιτική», στη συλλογή: Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2001, σελ.169 – 188.

³ Μελέτη του καθηγητή Rudolph Rummel κατέδειξε ότι οι δημοκρατίες της ελεύθερης οικονομίας δεν εμπλέκονται σε πόλεμο μεταξύ τους. Κουλουμπής Θεόδωρος, Διεθνείς Σχέσεις: Εξουσία και Δικαιοσύνη, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1995, σελ. 40